

Fra: Finn Bjerre [mailto:fibj@live.dk]
Sendt: 5. juni 2010 09:52
Til: Folketingets Oplysning
Emne: Alternative besparelsesforslag til økonomisk genopretning.

Til Folketingets Finansudvalg og Kirkeudvalg.

Jeg tillader mig her at sende nogle forslag til besparelser på et område, Folkekirken, som vist hidtil kun i begrænset omfang er blevet ramt af sparekniven. Jeg har fra dagspressen forstået, at nogle medlemmer af kirkeudvalget overvejer at indføre en religionspolitik i Danmark. Mine forslag skal også ses som et bidrag hertil og ville efter min opfattelse også være relevante i en tid uden påtrængende behov for besparelser.

Med venlig hilsen
Finn Bjerre,
Nakskovvej 50A,
2500 Valby.

Tilstræb en verdsliggørelse af det danske samfund og minimér statens understøttelse af Folkekirken!

Af Finn Bjerre, biolog, cand. scient.

Enhver franskmand har lært i skolen og ved som en rygmarvsrefleks, at den franske forfatning er den bedste af de mulige forfatninger. Det skyldes, at forfatningen (fra 1958) i sin første artikel fastslår, at Frankrig er en demokratisk, verdslig og social republik, og i den følgende artikel, at den franske republiks sprog er fransk. Mange andre lande kunne have nytte af at indføre lignende bestemmelser i deres forfatninger.

Der udspandt sig i Danmark i sommeren 2009 i forbindelse med folkeafstemningen om den ændring af tronfølge-loven, som Folketinget havde vedtaget, en debat om nødvendigheden af at ændre grundloven af 1953, og mange politikere lod til at være enige om, at en grundlovsrevision er ønskelig og måske ligefrem påkrævet. Det viste sig imidlertid, når politikerne uddybede deres synspunkter, at de langt fra er enige om, hvilke dele af grundloven, der bør ændres, og borgerne kunne af debatten få det indtryk, at nogle af politikerne kun fokuserede på at ændre nogle få af grundlovens bestemmelser, som især havde disse politikeres interesse, mens de ikke interesserede sig for helheden og de dybere sammenhænge i grundloven.

Jeg har reflekteret over den nu forgangne sommers politiske debat, og jeg er nået frem til den erkendelse, at en grundlovsændring ikke er realistisk, fordi folket og dets valgte repræsentanter mangler en fælles opfattelse af, hvordan grundloven konkret bør ændres. Det er imidlertid i nogle sammenhænge muligt at optimere den danske lovgivning uden at ændre grundloven. Jeg vil her i al beskedenhed tillade mig at pege på en sådan sammenhæng:

Det fremgår af grundlovens § 4, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke, og at den som sådan understøttes af staten. Kongen/Dronningen skal høre til den evangelisk-lutherske kirke (§ 6), og folkekirkens forfatning ordnes ved lov (§ 66). Danmark er altså i modsætning til Frankrig ikke et verdsligt, men derimod et religiøst land. Årsagerne til dette skal som bekendt findes i vort lands historie. Vi ved fra blandt andet

opinionsundersøgelser, at mange borgere føler, at landets religiøse status er en anakronisme og, at religion og religiøst begrundede traditioner har for stor betydning i deres dagligdag i det enogtyvende århundrede. Denne tingenes tilstand kan ændres uden, at grundloven ændres. Jeg vil her pege på nogle muligheder for at opnå besparelser ved at nedtone religionens og religiøse skikkes betydning i danskernes og i herboende udlændinges dagligdag.

Folketinget kunne tage sig sammen og ordne folkekirkens forfatning ved lov, sådan som grundloven foreskriver, hvilket lovgiverne hidtil ikke har rettet sig efter. De kunne for eksempel bestemme, at folkekirken ledes af et råd, som vælges af og blandt dens medlemmer, med den konsekvens at kongen/dronningen ikke skal være folkekirkens overhoved. Dette råds formand/-kvinde kunne udnævne præster, og rådet kunne udføre de opgaver, som kirkeministeriet og universiteternes teologiske fakulteter (uddannelse af teologer/præster) i dag løser. Kirkeministeren, kirkeministeriet og de teologiske fakulteter ville derved blive overflødige og kunne afskaffes. Ved en gennemførelse af sådanne initiativer ville vi opnå en tilnærmet verdsliggørelse af såvel kongehuset som regeringen (uden en kirkeminister), folketinget (uden et kirkeudvalg) og universiteterne. Denne kirkelige organisationsform kendes fra nogle britiske frikirker, som kaldes "congregational".

Grundloven foreskriver som nævnt ovenfor, at folkekirken understøttes af staten, men det fremgår ikke, i hvilket omfang dette skal finde sted. Lovgiverne kunne minimere statens økonomiske understøttelse af folkekirken ved at kombinere de årlige finanslove med loven om folkekirkens forfatning. Man må naturligvis erkende, at Danmarks kultur og historie siden kristendommens indførelse har været præget af denne religion, hvorfor kirkebygningernes og kirkegårdenes vedligeholdelse med rimelighed fortsat bør understøttes af staten. Varetagelsen af disse opgaver kunne overdrages til kulturarvsstyrelsen, hvis årlige finanslovsbevilling så måtte forøges tilsvarende. Men jeg ser ingen grund til, at staten derudover skal støtte folkekirken økonomisk. Menighederne kunne selv afholde udgifterne til præsternes lønninger og pensioner og til driften af det før omtalte ledende råd; de borgere, som ønsker folkekirkens bistand ved individuelle kirkelige handlinger såsom dåb, konfirmation, bryllup og begravelse kunne selv betale de dermed forbundne udgifter.

Biskopperne ville blive overflødige og måtte afskediges med ventepenge eller sendes på tidlig pension. Nogle af dem kunne måske som konsulenter rådgive det ledende råd. Folkekirkens og de anerkendte trossamfunds verdslige opgaver såsom registrering af fødsler, vielser og dødsfald og udstedelse af de tilhørende attester skulle overføres til kommunerne eventuelt sammen med det personale, som hidtil har varetaget disse opgaver i kirkeligt regie, og kun borgerlige vielser skulle være juridisk gyldige. Dette ville have den afledte fordel, at vielser med barnebrude ikke længere kunne finde sted, og at fraskilte ikke skulle bekymre sig om muligheden af, at en præst ikke ville vie sådanne personer. Folk, som selv måtte ønske det, kunne naturligvis efterfølgende modtage en religiøs velsignelse af vielsen. Disse og andre ændringer i samme ånd ville også medvirke til en verdsliggørelse af vort samfund, og indførelse af brugerbetaling på det kirkelige område ville medføre besparelser på de årlige finanslove.

Kalenderens mange oprindeligt religiøst begrundede helligdage er endnu et område, som kunne verdsliggøres. Selv om det måske kunne blive en stor mundfuld for lovgiverne og for danskerne at synke, så kunne fordelingen af fridage i årets løb i høj grad overlades til arbejdsmarkedets parter, som selv kunne bestemme placeringen i kalenderen af et antal fridage svarende til Skærtorsdag, Langfredag, Anden Påskedag, Store Bededag, Kristi Himmelfartsdag, Anden Pinsedag og Juledagene, eller de kunne overlade til de enkelte borgere sammen med deres arbejdsgivere at bestemme, hvornår de ville holde fri, på samme måde som det allerede sker ifølge ferieloven og overenskomsterne på arbejdsmarkedet. Ikke-folkekirkelige borgere og herboende udlændinges eventuelle særlige behov ville formentlig også kunne tilgodeses ved en sådan ordning. Folketinget kunne eventuelt efter drøftelser med arbejdsmarkedets parter indføre en weekendlov med regler for arbejde på lørdage og søndage. Sådanne ændringer måtte af hensyn til familiernes behov og reglerne om undervisningspligt for børn naturligvis koordineres med folkeskolens ferier og fridage. De ovennævnte helligdage kunne alternativt gøres til arbejdsdage, jævnfør Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis forslag om at yde en ekstra arbejdsindsats.